

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

A kisipar védelme.

(K.) A független gazdaosztály mellé meg kell teremtenünk a független kisiparos osztályt, melyek egymást támogatva gerincét képezik a magyar állam fentartó elemeinek. A kisiparos osztály felkarolása igazi nemzeti érdek ebben az országban. Kell, hogy célunk legyen egy független kisiparos osztály megteremtése és erre igen alkalmas eszköznek tartanók az autonóm kisiparos kamarák létesítését és a kisiparos osztály *szövetkezeti* uton való erőteljes egyesítését.

A kisipar érdekképviselete még most is az ipar és kereskedelmi kamarákra van bízva. A mily hatályos eszközei ezek az államilag dédelgetett nagyipar és kereskedelem érdekeinek képviseletére, már szervezetüknél fogva sem felelnek meg a kisipar érdekképviseletének. A kereskedelem és nagyipar monopolizálja ezeket az intézményeket és a kisipar érdekei elvesznek a nagytőke és vállalatok mindenki által respektálandó érdekei mellett. A kereskedelmi és iparkamarákban az iparosok teljesen háttérbe szorulnak a kereskedők mellett. A német birodalmi tanács néhány évvel ezelőtt elfogadta már a kézműves kamarákról szóló törvényjavaslatot. Pedig iparos

államról lévén szó, bizonyára nagyobb érzékkel viseltetnek a kisipar iránt, mégis szükségét látták annak, hogy a kisiparnak a nagyipar szertelen versenyével szemben a kézműves kamarák szervezetében biztosítsanak nagyobb védelmet. Az említett törvény a kézműves kamarák kötelező létesítését rendeli el és feladatává teszi a kisiparosok szervezetét, ugyancsak a hatóságok támogatását iparfejlesztő tevékenységökben.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk most már nálunk is az autonóm kisiparos kamarák létesítését még azért, mivel a kereskedelmi és iparkamarák a kisiparnak védelmet nem nyújtanak, az ipartestületek pedig mai szervezetükben a kisipar érdekeinek előmozdításában épen semmire sem képesek. Szinte kár a fentartásukkal járó tömördek kiadásért!

A kisiparos-kamaráknál még fontosabb tényezőnek tartjuk az iparos osztály szövetkezeti uton való egyesítését. Az iparos szövetkezeteknek két irányban lenne hathatós közreműködésük a kisipar érdekeinek megővésében. Egyik irányban az ipari szövetkezetek a kisipar hitelügyét vennék dűlőre, más irányban pedig e szövetkezetek fontos szociális szerepet teljesítenének.

Független és erős kisiparos osztályt

kell teremteni. Ez pedig másképp el nem érhetjük, hacsak *szövetkezeti* uton a kisiparosokat nem egyesítjük. Nagyon is érzi a kisiparos osztály, hogy magára van hagyatva, hogy szemben áll a nagyipar versenyével és az állam nemtörődésével. Reá nézve ennyi kedvezőtlen viszonytal szemben, ha egyesül, ha egy társadalmi osztály rendelkezésére álló eszközök felhasználásával felemelkedik az őt jogosan megillető polcra, akkor az eddig lenézett kisiparos osztály oly tényező lesz, melylyel számolnunk kell politikai, társadalmi és gazdasági téren.

Az ipari szövetkezetek vannak hivatala a kisiparos osztálynak a hazai nagy fogyasztást biztosítani, az iparos megélhetését biztosítani és a kézimunka részére azt a becslést biztosítani, mely a kereszteni elvek alapján megilleti. Nagy gazdasági válságok idején ismét a mind hatalmasabban növekedő szövetkezeti eszme terjesztéséből kifolyólag gondoljuk a kisiparos gazdasági és erkölcsi megmentését eszközölhetni, ki magára hagyatva, a tőke lelketlensége által kiszippolyozva és az ámitók hamis jelszavai által hitében megtántorítva kész prédaként hull a szocializmus karjaiba.

Kisiparos osztályunk gyengeségének nem kicsinylendő okát képezik a mester,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

A husz frankos arany.

Coppée után franciából: Horváth Imre.

Midőn a bankár Hem Róbert utolsó száz frankját is beseperte a játékasztalról, kábult fejjel állott fel s tántorgó léptekkel távozott a pokoli asztaltól, hol vagyonának végső maradványait is elveszítette.

A széles börpamlagra vetette magát, mely a játékszem körülövezte. Tévoa szemekkel nézett körül még néhány pillanatig a titkos játékszem körül, tekintete a játékosok eltorzult vonásaira esett, melyeket oly borzalmasan világitott meg a három nagy lámpa, melyek ott függtek a terem közepén, majd kétségbejött helyzetét gondolta át. Aztán észbe jutott, hogy otthon a szekrényfiókban van egy pisztoly, melyet atyja Hem tábornok, még mint egyszerű kapitány, diadalmasan használt a zaatckai ütközetben. Végre izgalom s fáradságtól kimerülten mély álomba merült.

Midőn fölébredt, rátekinthet a nagy fali ingaórára, arról győződött meg, hogy alig aludt félóráig s ellenállhatlan szükségét érezte annak, hogy kimenjen a szabad levegőre. Az óramutató háromnegyed tizenkettőt jelzett.

Ezen pillanatban a lengyel származású öreg Dronszyk, a játékszem törzsvendége lépett hozzá, kopott, hosszú köpenyében s halkán néhány szót mormorolt rövid, őszbecsavarodó bajusza alól. »Adjon nekem kölcsön öt frankot, uram! Két teljes nap óta nem mozdultam ki a klubból s még azóta nem jött ki a tizenhetes

szám. Nevéssen ki, ha akar, mindazonáltal a nyakamat teszem rá, hogy még mielőtt elüti az éjfélt, a tizenhetes szám ki fog jönni.»

Hem Róbert vállat vont, nem volt zsebében annyi sem, hogy e kis szivességet megtehetne volna s kölcsön adhatta volna a csekély összeget, melyet a hely törzsvendégei »szerencsepénznek« neveznek. Átment az előszobába, vette a kalapját, télikabátját s egy lázas ember nyugtalanságával sietett le a lépcsőn.

Azon négy óra alatt, míg Róbert a játékszem körül időzött, jökorá hó esett és az utca egészen fehér lett. Az égboltonak kiderült s fázva ragyogtak a csillagok.

A tönkrement játékos reszketett prêmes kabátjában, megindult, kétségbeesett gondolatokat forgatva agyában, esze folyton a pisztolyon járt, mely otthon a szekrény fiókjában várakozott reá. Azonban miután néhány lépést tett, egy szivertázó látvány előtt hirtelen megállott.

Nagy szálloda állott közelben s a kőpadon a főbejárat mellett hat-hét évesnek látszó lányka ült, testét alig fedte valami hitvány kis fekete rongy. A kegyetlen hideg dacára ott aludt szegény szánandó helyzetében, kis fejcskője, összeesett pici válla a fal egyik szögletében pihent a fagyos kővön.

Rongyos cipői közül az egyik leoldódott lábáról s szánalomra méltóan feküdt előtte a hó tetején.

Hem Róbert gépies mozdulattal órázsebébe nyult, hogy alamizsnát adjon szegénynek, s csak akkor emlékezett rá, hogy néhány pillanattal előbb még egy elfelejtett husz sous darabot sem talált benne, hogy a klub pincérének borralvált adhattott volna. Mégis a szánalom érzete hajtotta őt,

odalépett a kis leányhoz, talán azért, hogy karjaiba vegye s biztonságba helyezze az éjjelre, midőn a hó esett cipőben valami fényes tárgyat pillantott meg.

Lehajolt. Egy darab husz frankos arany volt! Valami könyörületes személy, bizonyára egy előkelő hölgy haladt erre, meglátta az alvó koldus gyermeket, szánalomra gerjedt iránta s óvatosan nagylelkű alamizsnát helyezett oda számára.

Egy arany! A koldus lánykának több napra melegegédést s boldogságot fog szerezni! Róbert már éppen fel akarta kelteni, hogy megmondja neki, midőn egyszerre fülébe csendült a lengyel vontatott, lapos megjegyzése, a mint egész halkán e szavakat mormogta:

»Két teljes nap óta nem mozdultam ki a klubból, s még azóta nem jött ki a tizenhetes szám... nyakamat teszem rá, hogy mihamar, mielőtt elüti az éjfélt, a tizenhetes szám ki fog jönni.«

Es ime, ez a fiatal huszonhárom éves ember, ki nemes családból származott, fényes katonai nevet viselt, ki a becslést törvényei ellen soha nem vétett, szörnyű gondolatot forgatott agyában. Oktalan, örült, iszonyú kívánság fogta el. Egy pillanat s meggyőződött, hogy teljesen egyedül van a kihalt utcában, előre nyujtva remegő kezét, ellopta a husz frankos aranyat a hóra esett cipőből. Azután teljes erejéből futásnak eredt, visszatért a játékszembe, néhány gyors ugrással felrohant a lépcsőn, öklével betaszította az átkozott terem kárpátját, behatolt épen abban a pillanatban, midőn a fali nagy ingaóra tizenkettőt ütött. Odaveté az aranyat a zöld asztalra s felkiáltott:

Mai lapunk 4 oldal.

— **Kerékpárverseny.** A kerékpárverseny részleteinek meghatározása véget e hó 17-én, szerdán este választmányi ülés lesz a »Kerékpár-egyesület« helyiségében, az Otthon kávéházban.

— **Verekedő legények.** Nálunk a vasárnap a verekedések napja. A mi paraszt legényeink ha felveszik az ünneplő gunyájukat, szinte lesik az alkalmat, hogy egymásba kössenek. Így történt ez a legutóbbi vasárnapon is. Rekop József, Sumics György, Kresics Mihály és Holler József felsővárosi legények ránéztek egy pohár sörre a Rózsás kertben és adták a berugottat és hogy megbámulja őket a szolgálok serege, hát verekedést rendeztek s egymást jól elpáholták. A rendőr figyelmeztetése persze eredménytelen volt.

— E nap hőse mégis Szlabon János Öreg-utcai ácslegény volt. Először belekötött Pallag József kőműves segédbe, de mert Pallaggal a Rózsás kertben többen voltak, a harc teljes erővel nem tört ki. Este 9 óra tájban a Say-féle gyógyszer-tár előtt ismét találkozott Szlabon Pallaggal, meg is támadta nyomban s addig verte, míg a vér teljesen el nem borította. Pallag segítségért kiáltott s a gyógyszer-tárból kisetők mentették ki Szlabon kezei közül. Szlabonnak még nem volt elég a dicsőségből, tovább menve a Palotai-utcán egy doronggal Schleslák János kőműves segédet támadta meg s ez utóbbi futásban keresett menedéket. Szlabon hazáig kergette a menekült s folyton ordította: »Fogjátok meg, mert ma még vérben fürdök.« Majd csak egyszer emberére akad Szlabon is! Az ügy a törvényszék elé kerül.

— **Lőtulajdonosok figyelmébe!** A földművelésügyi miniszter felhívja mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában három és félvet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladt koru ménlő van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékokat annak kitüntetésével, hogy a ménlő mely vármegyében, mely városban, vagy pusztában áll, továbbá az eladási árt is (1 koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb ez évi augusztus hónap 10-ig a m. kir. földművelésügyi minisztériumnak jelentsék be. Az eladandó ménnek a bejelentések mérvéhez és a bejelentők lakhelyéhez képest, úgy amint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsejmelteni és a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltani és átvetetni. 165 centiméternél alacsonyabb ménnek, tekintettel a mén-telepekben már meglévő anyagra, nem vásároltának, kivéve, ha az egyed kitünő minősége a megszerzést kívánatosá teszi. A megvásárolt ménnek vételára azon m. kir. adóhivatalnál fog kifizetett, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelöl.

— **A postásgyerek boszúja.** Mandorf Géza báró Tükrös pusztájáról Némel János, egy alig 14 éves szolgál-gyerek járt be a faluba a postáért. F. hó 13-án is elment a levelekért s mikor haza-

ért, rémülve panaszkolta, hogy egy vándorló az uton megtámadta s midőn kérésére a börtáskát nem adta oda, kikapta a kezéből, felvágta s kivett belőle 2 kor. ára 1. filléres bélyeget, egy 4 koronáról szóló feladó-vevényt, továbbá egy ajánlott levelet s összetépte. Már-már hitelt adtak a fiu szavának, midőn a csendőrök a fiut újra vallatóra fogták s csakhamar beismerte, hogy a táskát ő vágta fel, a levelet is ő tépte szét és pedig boszuból, mert ilyen melegben mindig ő küldték a faluba a postáért. Az ügyet a bíróságnál bejelentették.

— **Tűz.** Vasárnap délután Janni József somosmai szőlőjében a hajlék kigyulladt s mielőtt a rozzant gunyhó megmentésére gondoltak volna, a lángok martaléka lőn. A kár 500 korona, az épület biztosítva nem volt.

— **A kóbor cigányok megrendszabályozása.** Szöll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter körrendeletben felhívta a törvényhatóságokat, hogy a kóbor cigányok megrendszabályozása illetve telepítésére nézve terjesszenek elő javaslatot. A belügyminiszteriumban ugyanis újabb idő óta komoly tanulmány tárgyat képezi ezen a közrendészet és közbiztonság szempontjából nagyfontosságú kérdésnek oly irányban való megoldása, mely hivatva lenne a kóbor cigányok garázdalkodásának egyszersmindenkorra véget vetni.

— **Tanulók felvétetnek Számmer Imre könyvnyomdájában.**

IRODALOM.

— A »Magyar Szemle« most megjelent 28. számában ismét oly magas színvonalon álló tartalommal kedveskedik olvasóközönségének, mely teljesen méltó e jeles szépirodalmi, kritikai és művészeti folyóirat régi jó hírnevéhez. A tömérdek érdekes apróság mellett a főbb közlemények:

Geniálitás h. j.-tól. — Napoleon az újságíró. Vetésítől. — Az óra. (Költemény.) Erdélyi Zoltántól. — A csodacirikus. Szecső Vilmostól. — Rossz emberek. Zöldi Mártontól. — Az anya imádsága. Kóvér Ilmától. A »Bánat« dalaiból. (Költemény.) Szendrői-Holozsnyay Cyriltől — A halasztás. José Echegaraytól. — Balázs mester meséi. III. Tarcai Györgytől. — Az évad végén. IV. h. s.-tól. — Hétről-hétre. (Tárca) (—) — Irodalom és művészet. A Magyar Szemle Kaposi József szerkesztésében hetenkint jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VI., Uj-utca 14. szám.

I. rendű

KOKSZOT

ajánlok jutányos áron bármely állomásra.

WEISZ JÓZSEF

a tatai szénbányák képviselője.

SZÉKESFEJÉRVÁR,

Lakatos-utca 2. szám alatt.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.



PARIS 1900-ban.

Kévektől aratógép, Fűkaszalógép, Készörökűszűlők, „Daisy“ marokrakó aratógép, Szénagyűjtő gereblye és Kévektőlfontal gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

1242

Olcsó tartalékok részek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN igazgató.

Képviseleink: NEY MÓR, Székesfehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.

Alapított 1858. évben.

Télep Palotai-utca 23.

Telefon-szám 79.

Sürgöny-cím: Concordia Székesfehérvár.

PFINN JÓZSEF CONCORDIA

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Székesfehérvártól, Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas“ szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.

Sirkoszoruk!



Vidéki megrendelések távirati útján is ellátottatnak.

Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek.

Sirkoszoruk!

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfehérvártól.